

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

16 март 2023 година*

„Преюдициално запитване — Сближаване на законодателствата — Платежни услуги във вътрешния пазар — Директива 2007/64/ЕО — Член 47, параграф 1, буква а) — Информация, предоставяна на платеца след получаване на платежното нареждане — Членове 58, 60 и 61 — Отговорност на доставчика на платежни услуги в случай на неразрешени трансакции — Задължение на този доставчик да възстанови на платеца сумата на неразрешените трансакции — Рамкови договори — Задължение на посочения доставчик да предостави на платеца информация, свързана със съответния получател“

По дело C-351/21

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Justice de paix du canton de Forest (Белгия) с акт от 13 април 2021 г., постъпил в Съда на 4 юни 2021 г., в рамките на производство по дело

ZG

срещу

Veobank SA,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: Е. Regan, председател на състава, D. Gratsias, M. Ilešič, I. Jarukaitis и Z. Csehi (докладчик), съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за ZG, от С. Sarli, адвокат,
- за Veobank SA, от D. Bracke, advocaat,

* Език на производството: френски.

- за белгийското правителство, от М. Jacobs, С. Pochet и L. Van den Broeck, в качеството на представители,
- за чешкото правителство, от J. Očková, М. Smolek и J. Vlácil, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от Т. Scharf и Н. Tserera-Lacombe, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 7 юли 2022 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 38, буква а) от Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО (ОВ L 319, 2007 г., стр. 1 и поправка в ОВ L 187, 2009 г., стр. 5).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между ZG и Veobank SA, белгийска банкова институция, в която ищецът по главното производство е титуляр на банкова сметка, относно две платежни трансакции, извършени с дебитната карта на този ищец и считани от него за неразрешени трансакции.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 1, 21, 23, 27, 40, 43 и 46 от Директива 2007/64 гласят:
 - „(1) Премахването на вътрешните граници в [Европейската] общност има съществено значение за изграждането на вътрешния пазар, за да направи възможно свободното движение на стоки, хора, услуги и капитали. Поради това гладкото функциониране на единния пазар [на платежни услуги] е жизненоважно. [...]
 - [...]
 - (21) С настоящата директива следва да се определят задълженията на доставчиците на платежни услуги във връзка с предоставянето на информация на ползвателите на платежни услуги, които следва да получават ясна информация за платежните услуги с едно и също високо ниво на качество, за да могат да направят информиран избор между всички доставчици в рамките на [Европейския съюз]. От съображения за прозрачност с настоящата директива следва да се определят хармонизираните изисквания, необходими, за да се гарантира, че необходимата и достатъчна информация е дадена на ползвателите на платежни услуги както по отношение на

договора за платежни услуги, така и по отношение на платежните трансакции. С цел да се насърчи гладкото функциониране на единния пазар на платежни услуги, държавите членки следва да имат възможност да приемат само онези разпоредби относно информацията, които са предвидени в настоящата директива.

[...]

- (23) Изискваната информация следва да бъде съответстваща на потребностите на ползвателите и да се съобщава по стандартен начин. Въпреки това изискванията за информация при еднократна платежна операция следва да се различават от изискванията при рамков договор, предвиждащ изпълнението на поредица от платежни операции.

[...]

- (27) При определяне на начина, по който изискваната информация се дава от доставчика на платежни услуги на ползвателя на платежни услуги, следва да се вземат предвид нуждите на ползвателя, както и практическите технически аспекти и съотношението между разходи и ефективност в зависимост от конкретната ситуация и с оглед на уговореното в съответния договор за платежни услуги. [...]

[...]

- (40) От съществено значение за напълно интегрираната и автоматизирана обработка на плащанията и за правната сигурност по отношение на изпълнението на задълженията по основното правоотношение между ползвателите на платежни услуги е сметката на получателя да бъде заверена с цялата преведена от платеца сума. [...]

[...]

- (43) С оглед подобряване на ефективността на плащанията на територията на Общността, за изпълнението на всички платежни нареждания в евро или във валута на държава членка извън Еврозоната, включително кредитни и налични парични преводи, извършвани по инициатива на платеца, следва да се постави изискване за максимален срок от един ден. [...] Предвид обстоятелството, че националните платежни инфраструктури често са високоефективни и за да се предотврати евентуално влошаване на съществуващите равнища на обслужване, държавите членки следва да имат право да запазят или да установят правила, които предвиждат срокове за изпълнение, по-кратки от един работен ден, когато е уместно.

[...]

- (46) Гладкото и ефективно функциониране на платежната система зависи от възможността на ползвателя да разчита, че доставчикът на платежни услуги ще изпълни платежната трансакция точно и в уговорения срок. Обикновено доставчикът е в състояние да прецени рисковете, свързани с платежната трансакция. Именно доставчикът е този, който предоставя платежната система, предприема мерки за обратно изискване на погрешно преведени средства и в повечето случаи решава кои посредници да използва при изпълнението на определена платежна

трансакция. Предвид всички тези съображения е напълно целесъобразно, освен в случаите на извънредни и непредвидими обстоятелства, доставчикът на платежни услуги да носи отговорност за изпълнението на приета от ползвателя платежна трансакция, освен в случаите на действия и бездействия от страна на доставчика на платежни услуги на получателя, за които е отговорен единствено получателят. Въпреки това, с цел да не се допусне плащецът да остане незащитен в необичайната ситуация, когато може да остане открит (*non liquet*) въпросът, дали платената сума е била надлежно получена или не от доставчика на платежни услуги на получателя, доставчикът на платежни услуги на плащеца следва да носи съответстващата доказателствена тежест. По правило може да се очаква посредническата институция, обикновено „независимо“ образувание, като централна банка или клирингова къща, което прехвърля сумата от изпращащия на получаващия доставчик на платежни услуги, да съхранява данните по сметката и да ги предостави при необходимост. Когато сметката на получаващия доставчик на платежни услуги е била заверена със сумата, получателят следва незабавно да придобие права срещу своя доставчик на платежни услуги за заверяване на неговата сметка“.

4 Съгласно член 4 от тази директива, озаглавен „Определения“:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

[...]

4. „платежна институция“ означава юридическо лице, на което в съответствие с член 10 е издаден лиценз за предоставяне и извършване на платежни услуги в цялата Общност;
5. „платежна трансакция“ означава действие от страна на плащеца или получателя по внасяне, прехвърляне или теглене на средства, независимо от съответните задължения по основното правоотношение между плащеца и получателя;

[...]

7. „плащец“ означава физическо или юридическо лице, което е титуляр на платежна сметка и разрешава изпълнението на платежно нареждане по тази сметка или когато липсва платежна сметка, физическо или юридическо лице, което дава платежно нареждане;
8. „получател“ означава физическо или юридическо лице, определено като краен получател на средства, които са предмет на платежна трансакция;
9. „доставчик на платежни услуги“ означава доставчици по смисъла на член 1, параграф 1, както и физически и юридически лица, за които се прилага освобождаването по член 26;
10. „ползвател на платежни услуги“ означава физическо или юридическо лице, което се ползва от платежната услуга в качеството си на плащец или получател, или и в двете качества;
11. „потребител“ означава физическо лице, което при договори за предоставяне на платежни услуги, уредени с настоящата директива, извършва дейност, различна от неговото занятие, професионална или стопанска дейност;

12. „рамков договор“ означава договор за платежни услуги, с който се урежда бъдещото изпълнение на отделни или на поредица от платежни операции и който може да съдържа задължението и условията за откриване на платежна сметка;

[...]“.

5 Дял III от посочената директива, озаглавен „Прозрачност на условията и изискванията за информация за платежни услуги“, включва глава 2, чието заглавие е „Еднократни платежни трансакции“.

6 Член 38 от същата директива, със заглавие „Информация за платеца след получаване на платежното нареждане“, гласи в буква а):

„Незабавно след получаването на платежното нареждане, доставчикът на платежни услуги на платеца му предоставя или осигурява на разположение следната информация по начина, предвиден в член 36, параграф 1:

а) справка, позволяваща на платеца да идентифицира платежната трансакция и, по възможност, информация, свързана с получателя“.

7 В глава 3 на дял III от Директива 2007/64, озаглавена „Рамкови договори“, член 41, със заглавие „Предварителна обща информация“, предвижда в параграф 1:

„[...] Информацията и условията се дават във вид на разбираем текст и в ясна и достъпна форма на официален език на държавата членка, в която се предлага платежната услуга или на всеки друг език, уговорен между страните“.

8 Параграфи 1 и 2 на член 47 от тази директива, озаглавен „Информация за платеца относно отделни платежни трансакции“, гласят:

„1. След като сметката на платеца бъде задължена със сумата на отделна платежна трансакция или, когато платецът не използва платежна сметка — след получаване на платежното нареждане, доставчикът на платежни услуги на платеца му предоставя без неоснователно забавяне и по начина, определен в член 41, параграф 1, следната информация:

а) справка, позволяваща на платеца да идентифицира платежната трансакция и, по възможност, информация, свързана с получателя;

б) стойността на платежната трансакция във валутата, в която е задължена платежната сметка на платеца или във валутата, използвана в платежното нареждане;

в) размерът на всички такси върху платежната трансакция и, където е приложимо, разбивка за тях или лихвите, дължими от платеца;

г) когато е приложимо — обменния курс, използван при платежната трансакция от доставчика на платежни услуги на платеца, и стойността на платежната трансакция след валутното превръщане; и

д) вальора на задължаване на сметката или датата на получаване на платежното нареждане.

2. Рамков договор може да включва условието информацията, посочена в параграф 1, да се предоставя или да се осигурява на разположение периодично, поне веднъж месечно и по уговорен начин, който позволява на платеца да съхранява и да възпроизвежда информация в непроменен вид“.

- 9 Член 58 от посочената директива, озаглавен „Уведомяване за неразрешени или неточно изпълнени платежни трансакции“, има следния текст:

„Доставчикът на платежни услуги коригира платежната трансакция единствено ако ползвателят на платежни услуги го уведоми своевременно, че е установил неразрешена или неточно изпълнена платежна трансакция, която поражда възможност за предявяване на правата му, включително и по смисъла на член 75, и не по-късно от 13 месеца след датата на задължаване на сметката, освен ако, когато е приложимо, доставчикът на платежни услуги не е предоставил или осигурил на разположение информацията за тази платежна трансакция в съответствие с дял III“.

- 10 Съгласно член 59 от същата директива, със заглавие „Доказване на установяване на автентичност и изпълнение на платежни трансакции“:

„1. Когато ползвател на платежни услуги отрича да е разрешавал изпълнена платежна трансакция или твърди, че платежна трансакция не е изпълнена точно, държавите членки изискват от неговия доставчик на платежни услуги да докаже, че автентичността на платежната трансакция[...] е установена, точно регистрирана, осчетоводена и не е засегната от техническа повреда или от друг недостатък.

2. Когато ползвател на платежни услуги отрича да е разрешавал изпълнена платежна трансакция, използването на платежен инструмент, регистрирано от доставчика на платежни услуги само по себе си не е достатъчно доказателство, че платежна трансакция е била разрешена от платеца или че платецът е действал чрез измама или не е изпълнил умишлено или поради груба небрежност едно или повече от задълженията си по член 56“.

- 11 Член 60 от Директива 2007/64 е озаглавен „Отговорност на доставчика на платежни услуги за неразрешени платежни трансакции“ и предвижда:

„1. Без да се засягат разпоредбите на член 58, държавите членки гарантират, че в случай на неразрешена платежна трансакция доставчикът на платежни услуги на платеца незабавно възстановява на платеца сумата на неразрешената платежна трансакция и, където е приложимо, възстановява задължената платежна сметка в положението, в което тя би била, ако не е била изпълнена неразрешената платежна трансакция.

2. Допълнително парично обезщетение може да бъде определено в съответствие с правото, приложимо към договора, сключен между платеца и неговия доставчик на платежни услуги“.

- 12 Член 61 от тази директива, със заглавие „Отговорност на платеца за неразрешена платежна трансакция“, предвижда в параграфи 1—3:

„1. Чрез дерогация от разпоредбите на член 60 платецът понася загубите, свързани с всички неразрешени платежни трансакции в максимален размер до 150 [евро], произтичащи от използване на изгубен или откраднат платежен инструмент или от

незаконно присвояване на платежен инструмент, когато платецът не е успял да запази персонализираните защитни характеристики.

2. Платецът понася всички загуби, свързани с неразрешени платежни трансакции, ако ги е причинил чрез измама или с неизпълнението на едно или повече от задълженията му по член 56 умишлено или поради груба небрежност. В такива случаи не се прилага максималният размер по параграф 1 от настоящия член.

3. Когато платецът не е действал чрез измама, нито е допуснал умишлено неизпълнение на задълженията си по член 56, държавите членки могат да ограничат отговорността по параграфи 1 и 2 от настоящия член, като отчетат по-специално естеството на персонализираните защитни характеристики на платежния инструмент и обстоятелствата, при които той е загубен, откраднат или незаконно присвоен“.

- 13 Член 86 от посочената директива е озаглавен „Пълна хармонизация“ и предвижда в параграф 1, че „[б]ез да се засягат разпоредбите на [...] член 61, параграф 3 [...], доколкото настоящата директива съдържа хармонизирани разпоредби, държавите членки не могат да запазят или въвеждат в действие разпоредби, различни от предвидените в настоящата директива“.

Белгийското право

- 14 Член VII.18, точка 1 от code de droit économique (Кодекс на стопанското право), в редакцията му, приложима към спора по главното производство (наричан по-нататък „Кодексът на стопанското право“), гласи:

„След като сметката на платеца бъде задължена със сумата на отделна платежна трансакция или, когато платецът не използва платежна сметка, след получаване на платежното нареждане, доставчикът на платежни услуги на платеца му предоставя без неоснователно забавяне и в съответствие с посоченото в член VII.12, [параграф 1] следната информация:

1° справка, даваща възможност на платеца да идентифицира всяка платежна трансакция и по възможност, информация, свързана с получателя“.

- 15 В член VII.35 от Кодекса на стопанското право се предвижда:

„Без да се засяга прилагането на член VII.33, в случай на неразрешена платежна трансакция след проверка *prima facie* дали е налице измама от страна на платеца, доставчикът на платежни услуги на платеца трябва незабавно да възстанови на платеца сумата на неразрешената платежна трансакция и където е приложимо, да възстанови задължената платежна сметка в състоянието, в което тя би била, ако не е била изпълнена неразрешената платежна трансакция, евентуално заедно с лихвите, начислени върху тази сума.

Освен това доставчикът на платежни услуги на платеца трябва да възстанови други евентуални финансови последици, и по-специално сумата на разходите, направени от титуляря за определяне на подлежащата на обезщетяване вреда“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 16 ZG, който живее в Белгия, е титуляр на банкова сметка в Веобанк в Белгия, по която има дебитна карта.
- 17 През нощта на 20 срещу 21 април 2017 г. ZG се намира във Валенсия (Испания). В 00,35 ч. е извършено първо плащане в размер на 100 евро с неговата дебитна карта в заведение, за чийто точен вид страните по главното производство спорят. След това с тази карта са извършени две други плащания на същия мобилен терминал, в размер съответно на 991 евро, в 1,35 ч., и 993 евро, в 2,06 ч. Извършено е четвърто плащане, в 2,35 ч., за 994 евро, но то е било отказано.
- 18 ZG не оспорва първото плащане в размер на 100 евро, но оспорва второто и третото плащане (наричани по-нататък „спорните плащания“). Той обяснява пред запитващата юрисдикция, че вече не си спомня какво се е случило, след като е изпил няколко чаши в заведението. Не си спомня и името и адреса на това заведение и твърди, че е пострадал от измама, извършването на която е улеснено чрез използването на наркотик.
- 19 На 23 април 2017 г. ZG блокира банковата си карта, а на 29 април 2017 г. подава жалба до полицията в Брюксел (Белгия) за кражба на банковата му карта и използване на тази карта с цел измама.
- 20 Пред запитващата юрисдикция — Justice de paix du canton de Forest (Мирови съд на кантон Форест, Белгия), ищецът по главното производство иска, освен да му бъде присъдено обезщетение за вреди в размер на 500 евро, и възстановяването на разглежданите по главното производство плащания, т.е. сумата от 1 984 евро, които счита за „неразрешени“ по смисъла на член VII.35 от Кодекса на стопанското право.
- 21 Веобанк оспорва описаните от ZG факти и отказва да извърши възстановяването, тъй като счита, че тези трансакции са били разрешени или че най-малкото ZG е допуснал „груба небрежност“.
- 22 Според запитващата юрисдикция е важно да се знае кой е получателят на посочените плащания. Поначало измамата, извършена от трето лице посредством дебитна карта на жертвата, позволява на измамника да направи покупки или теглене в брой. В случая обаче според твърденията на ZG измамата е облагодетелствала банковата сметка на трето лице.
- 23 Запитващата юрисдикция посочва, че след искане на адвоката на ZG Веобанк предоставя само цифровия код на съответния терминал за плащане и неговата геолокализация, без да посочи самоличността на получателя на разглежданите по главното производство плащания, освен чрез указанието „COM SU VALENCIA ESP“. Тази юрисдикция уточнява, че делото по главното производство е отложено след изслушване на устните състезания, за да се даде възможност на Веобанк да внесе уточнения в това отношение, което Веобанк в крайна сметка не е направила, посочвайки, че не е получила допълнителна информация от ATOS, оператор на този терминал за плащане. Според Веобанк испанската банкова институция на получателя на тези плащания, Sabadell, отказвала да предостави идентификационните данни на съответния търговец.

- 24 Като се позовава на член VII.18 от Кодекса на стопанското право, запитващата юрисдикция счита за необходимо да установи дали по силата на тази разпоредба съответната банкова институция има задължение за действие или задължение за резултат. Ако тълкуването на Съда позволява да се направи извод, че Веобанк не е изпълнила задължението си, според тази юрисдикция от това следва, че тя „може въз основа на това да направи изводи относно [задължението на банката] да възстанови средствата по спорните трансакции и/или по искането за обезщетение, що се отнася до загубата на възможност за възстановяване на средствата от третото лице“.
- 25 Пред запитващата юрисдикция Веобанк твърди, че член VII.18 от Кодекса на стопанското право се ограничава до това да наложи на съответната банкова институция задължение за действие, по силата на което тя трябва да предостави информацията, която нейният кореспондент ѝ предаде, като оставя на потребителя възможността, ако информацията е недостатъчна, да се обърне към този кореспондент. В случая Веобанк приканва тази юрисдикция, ако е необходимо, да „отправи съдебна покана“ до Sabadell, за да представи документите, които ѝ позволяват да идентифицира получателя на въпросната трансакция. При липсата на задоволителен отговор според Веобанк би следвало да се разпореди разследване при условията на съдебна поръчка, за да се изслушат органите на Sabadell. За да обоснове гледната си точка, Веобанк се основава на думите „по възможност“, съдържащи се в разглежданата разпоредба. ZG обаче счита, че Веобанк трябва да носи отговорност за несъобщаването на данните от Sabadell.
- 26 При тези условия Justice de paix du canton de Forest (Мирови съд на кантон Форест, Белгия) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Дали съгласно член 38, [...] буква а) от Директива 2007/64 доставчикът на [платежни услуги на платеща] има задължение за действие или задължение за резултат по отношение на предоставянето на „информация, свързана с получателя“?
- 2) „Информация[та], свързана с получателя“, спомената в тази разпоредба, включва ли информацията, позволяваща идентифицирането на физическото или юридическото лице, което е получило плащането?“.

Предварителни бележки

- 27 На първо място, следва да се отбележи, че преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 38, буква а) от Директива 2007/64 и следователно на разпоредба от глава 2 на тази директива, която в рамките на дял III от последната, озаглавен „Прозрачност на условията и изискванията за информация за платежни услуги“, урежда „[e]днократните платежни трансакции“.
- 28 Тази глава 2 се прилага, както гласи член 35, параграф 1 от Директива 2007/64, към „еднократни платежни трансакции, неуредени с рамков договор“.
- 29 Видно от акта за преюдициално запитване обаче, ZG е титуляр на банкова сметка в Веобанк, за която разполага с дебитна карта, с която са извършени разглежданите по главното производство плащания.

- 30 При тези условия, както изтъкват Veobank, чешкото правителство и Европейската комисия, разглежданите по главното производство плащания, изглежда, не са „еднократни платежни трансакции“ по смисъла на глава 2 от дял III на Директива 2007/64, а попадат в приложното поле на глава 3, озаглавена „Рамкови договори“, от дял III на тази директива.
- 31 Тази глава 3 се прилага, в съответствие с член 40 от посочената директива, към платежни трансакции, които са предмет на рамков договор. „Рамковият договор“ е дефиниран в член 4, точка 12 от същата директива като „договор за платежни услуги, с който се урежда бъдещото изпълнение на отделни или на поредица от платежни трансакции и който може да съдържа задължението и условията за откриване на платежна сметка“.
- 32 Следователно трябва да се изхожда от предпоставката, че член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64 е приложим за разглежданите по главното производство плащания.
- 33 От това следва, че за да се даде полезен отговор на запитващата юрисдикция, тези въпроси трябва да се разбират като отнасящи се до тълкуването на член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, а не на член 38, буква а) от тази директива.
- 34 На второ място, следва да се отбележи, че пред запитващата юрисдикция ZG иска в частност възстановяване на разглежданите по главното производство плащания, които счита за „неразрешени“ вследствие на отказа на Veobank да извърши поисканото възстановяване, тъй като според тази банка ZG действително ги е разрешил или най-малкото е допуснал „груба небрежност“.
- 35 Както беше потвърдено в отговорите на писмени въпроси, поставени от Съда, искането на ZG се основава на член VII.35 от Кодекса на стопанското право. С тази разпоредба се транспонира в белгийското право член 60 от Директива 2007/64, според който в случай на неразрешена платежна трансакция доставчикът на платежни услуги на съответния платец незабавно възстановява на платеща сумата на неразрешената платежна трансакция и където е приложимо, възстановява задължената платежна сметка в положението, в което тя би била, ако не е била изпълнена неразрешената платежна трансакция. Същевременно, в съответствие с член 61, параграф 2 от тази директива, посоченият платец понася всички загуби, свързани с неразрешени платежни трансакции, ако ги е причинил чрез измама или с неизпълнението на едно или повече от задълженията му по член 56 от посочената директива, умишлено или поради „груба небрежност“.
- 36 Запитващата юрисдикция, изглежда, счита, че ако се окаже, че с оглед на отговорите, дадени от Съда на поставените въпроси, Veobank не е изпълнила задължението си да предостави на ZG информацията, предвидена в член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, тя може въз основа на това да направи съответни изводи, по-конкретно относно задължението на Veobank да възстанови разглежданите по главното производство плащания.
- 37 В това отношение е важно да се припомни, че Съдът е постановил, че режимът на отговорност на доставчиците на платежни услуги, предвиден в член 60, параграф 1 от Директива 2007/64, както и в членове 58 и 59 от тази директива, е предмет на пълна хармонизация. Последицата от това е, че биха били несъвместими с посочената директива както режим на паралелна отговорност за същия правопораждащ факт, така и режим на

конкурентна отговорност, който допуска ползвателя на платежни услуги да ангажира тази отговорност въз основа на други правопораждащи факти (вж. в този смисъл решение от 2 септември 2021 г., C-337/20, CRCAM, EU:C:2021:671, т. 42 и 46).

- 38 Всъщност установеният с Директива 2007/64 хармонизиран режим на отговорност за неразрешени или неточно изпълнени трансакции не може да се конкурира с алтернативен режим на отговорност по националното право, който се основава на същите факти и същото основание, освен когато не се засяга така хармонизираният режим и не се накърняват целите и полезното действие на тази директива (решение от 2 септември 2021 г., C-337/20, CRCAM, EU:C:2021:671, т. 45).
- 39 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точки 53 и 60 от заключението си, национална юрисдикция не може да не вземе предвид признатата от посочената директива дихотомия по отношение на платежните трансакции в зависимост от това дали са разрешени, или неразрешени трансакции, и следователно не може да се произнесе по искане за възстановяване на плащания като разглежданите по главното производство, без предварително да квалифицира тези плащания като „разрешени“ или „неразрешени“ платежни трансакции. Всъщност член 60, параграф 1 от същата директива във връзка с член 86, параграф 1 от нея не допуска ползвател на платежни услуги да може да ангажира отговорността на доставчика на тези услуги, тъй като този доставчик не е изпълнил задължението си за предоставяне на информация по член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, доколкото тази отговорност се отнася до възстановяване във връзка с платежни трансакции.
- 40 От това следва, че обратно на това, което, изглежда, счита запитващата юрисдикция, евентуално неизпълнение от Веобанк на задължението ѝ да предостави информацията, предвидена в член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, визирано в преюдициалните въпроси, не може само по себе си да породи задължение за възстановяване на разглежданите по главното производство плащания.
- 41 От индикациите на запитващата юрисдикция обаче е видно, че според нея видът на заведението, което ZG е посетил, и предоставяните в същото услуги могат да окажат влияние върху преценката на въпроса дали разглежданите по главното производство плащания са били разрешени. Същевременно спорът между страните по този въпрос би могъл да бъде разрешен, ако самоличността на получателя на тези плащания беше известна, което изисква да се определи кой в крайна сметка носи задължението да предостави информацията, необходима в това отношение. От акта за преюдициално запитване е видно също, че запитващата юрисдикция е сезирана с искане от Веобанк да предприеме процесуално-организационни действия, за да поиска от доставчика на платежни услуги на получателя на тези плащания определена информация относно посочения получател.
- 42 В това отношение следва да се припомни, че националните юрисдикции разполагат с най-широко право да сезират Съда, ако сметат, че висящото пред тях дело повдига въпроси, които налагат тълкуване или преценка на валидността на разпоредбите на правото на Съюза за целите на решаването на отнесеня до тях спор, и по-специално че те са свободни да упражнят това право във всеки момент от производството, който според тях е подходящ (решение от 14 ноември 2018 г., Memoria и Dall'Antonia, C-342/17, EU:C:2018:906, т. 33 и цитираната съдебна практика).

- 43 По-нататък, от постоянната съдебна практика е видно, че само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото в главното производство — релевантността на въпроса, който поставя на Съда. Ето защо, след като поставеният въпрос се отнася до тълкуването или до валидността на норма от правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе. От това следва, че свързан с правото на Съюза преюдициален въпрос се ползва с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по такъв въпрос само когато е съвсем очевидно, че исканото тълкуване или преценка за валидност на норма на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 7 септември 2022 г., *Cilevičs и др.*, C-391/20, EU:C:2022:638, т. 41 и 42).
- 44 В съответствие с тази съдебна практика, доколкото запитващата юрисдикция счита за необходимо, когато преценява дали разглежданите по главното производство плащания са разрешени или не, включително що се отнася до процесуално-организационните действия, които евентуално трябва да се извършат в този контекст, да се запознае с естеството и обхвата на информацията, която доставчикът на платежни услуги на съответния платец трябва да му предостави в изпълнение на член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, релевантността на преюдициалните въпроси за решаването на спора по главното производство не може да бъде поставена под въпрос.

По преюдициалните въпроси

- 45 С преюдициалните си въпроси, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64 трябва да се тълкува в смисъл, че доставчикът на платежни услуги на платеща е длъжен да му предостави информацията, позволяваща идентифицирането на физическото или юридическото лице, което е получило платежна трансакция, с която е задължена сметката на този платец, а не само информацията, с която този доставчик разполага по отношение на това плащане, след като е положил максимални усилия.
- 46 Съгласно постоянната практика на Съда, за да се тълкува определена разпоредба от правото на Съюза, трябва да се вземат предвид не само нейният текст, но и контекстът, в който се вписва, както и целите на правната уредба, от която тя е част (вж. в този смисъл по-конкретно решение от 12 януари 2023 г., *Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság*, C-132/21, EU:C:2023:2, т. 32 и цитираната съдебна практика).
- 47 Що се отнася до текста на член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, трябва да се отбележи, че според тази разпоредба, след като сметката на платеща бъде задължена със сумата на отделна платежна трансакция или, когато платецът не използва платежна сметка — след получаване на платежното нареждане, доставчикът на платежни услуги на посочения платец му предоставя без неоснователно забавяне и по начина, определен в член 41, параграф 1, определена информация.

- 48 За да изпълни това изискване, доставчикът на платежни услуги на съответния платец е длъжен да предаде в съответствие с разпоредбата на член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64 справка, позволяваща на платеща да идентифицира платежната трансакция и „по възможност, информация, свързана с получателя“.
- 49 Същевременно трябва да се констатира, че макар понятието „получател“, фигуриращо в тази разпоредба, да е дефинирано в член 4, точка 8 от Директива 2007/64 като физическо или юридическо лице, определено като краен получател на средства, които са предмет на платежна трансакция, за „информацията“, която трябва да се предаде на основание член 47, параграф 1, буква а), що се отнася до получателя по съответната платежна трансакция, няма повече уточнения в тази директива.
- 50 По-конкретно, текстът на последната разпоредба не позволява да се определи, както отбелязва запитващата юрисдикция, дали задължението да се предаде тази информация, представлява задължение за действие, или задължение за резултат, и то в частност поради вмъкването в същия на израза „по възможност“.
- 51 При тези условия в съответствие със съдебната практика, припомнена в точка 46 от настоящото решение, следва да се разгледат контекстът, в който се вписва член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, както и преследваните от тази директива цели.
- 52 В това отношение следва да се припомни, що се отнася до релевантния контекст, че както следва от член 86, параграф 1 от Директива 2007/64, тя извършва, както е отбелязано в точка 37 от настоящото решение, пълна хармонизация, която възпрепятства държавите членки да запазят или да въведат разпоредби, различни от съдържащите се в тази директива, освен ако в нея не е предвидено друго, какъвто обаче не е случаят по отношение на задълженията за предоставяне на информация, предвидени в член 47, параграф 1 от нея. Така съображение 21 от тази директива уточнява, че държавите членки не могат да приемат разпоредби за предоставяне на информация, различни от предвидените в посочената директива.
- 53 Като се има предвид тази пълна хармонизация, следва да се приеме, че задълженията за предоставяне на информация, предвидени в член 47, параграф 1 от Директива 2007/64, по необходимост представляват задължения, които държавите членки трябва да изпълнят, без да могат да ги дерогират и без дори да могат да ги смекчат, квалифицирайки ги като задължения за действие, а не като задължения за резултат. Впрочем нищо в структурата на член 47 не позволява да се приеме, че предвиждайки задължения, които точно указват действията, които трябва да бъдат предприети, законодателят на Съюза е имал за цел единствено да се положат усилия в това отношение, а не да се определят конкретни резултати, които трябва да бъдат постигнати.
- 54 Този извод се потвърждава от факта, че някои други разпоредби от Директива 2007/64 са формулирани по начин, който ясно показва, че полагането на усилия е достатъчно за спазване на поставените в тези разпоредби изисквания. Такъв по-конкретно е случаят с член 74, параграф 2, втора алинея от тази директива или с член 75, параграф 1, четвърта алинея от нея — разпоредби, по силата на които доставчикът на платежни услуги на платеща трябва „да положи усилия“ да възстанови средствата или за проследяване на неизпълнена или неточно изпълнена платежна трансакция. При това положение логично може да се предположи, че законодателят би използвал текст, аналогичен на член 47,

параграф 1, буква а) от посочената директива, ако самото полагане на усилия за предоставяне на платеца на информацията, свързана с получателя на плащане, е достатъчно за изпълнение на предвиденото в тази разпоредба задължение.

- 55 Що се отнася до вметнатия израз „по възможност“ в член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, предвид гореизложените съображения той не може да се разбира в смисъл, че доставчикът на платежни услуги трябва да предоставя на платеца информацията, позволяваща идентифицирането на получателя по платежна трансакция, само ако, след като е положил усилия в това отношение, самият той разполага с тази информация.
- 56 Напротив, посоченият вметнат израз трябва да се разбира като означаващ, в този контекст, че информацията, свързана с получателя по платежна трансакция, която доставчикът на тези платежни услуги трябва да предоставя на съответния платец, след като сметката на този платец е била задължена със сумата на платежна трансакция или в момента, уговорен в изпълнение на член 47, параграф 2 от тази директива, включва тази, с която доставчикът на платежни услуги разполага или с която трябва да разполага в съответствие с правото на Съюза.
- 57 В подкрепа на това тълкуване е преследваната от Директива 2007/64 цел, както произтича от съображения 1, 21, 23, 40 и 43 от нея, която се състои по-конкретно в това, за да се осигури гладкото функциониране на единния пазар на платежни услуги, да се гарантира, че ползвателите на тези услуги могат лесно да идентифицират платежните трансакции, разполагайки с „ясна информация за платежните услуги с едно и също високо ниво на качество“, едновременно необходима и достатъчна както по отношение на договора за платежни услуги, така и на самите платежни трансакции, и която е съответстваща на потребностите на тези ползватели и се съобщава по стандартен начин, като всичко това е с цел, от една страна, да се осигури напълно интегрираната и автоматизирана обработка на съответните трансакции, и от друга страна, да се подобри ефективността и бързината на плащанията (вж. в този смисъл решение от 21 март 2019 г., Tecnoservice Int., C-245/18, EU:C:2019:242, т. 28).
- 58 От това следва, че целта на Директива 2007/64 е да установи висок „стандарт“ по отношение на информацията, която доставчиците на платежни услуги са длъжни да предоставят на ползвателите.
- 59 За да се отговори на изискванията, припомнени в точка 57 от настоящото решение, информацията, която доставчикът на платежни услуги трябва да предостави на съответния платец съгласно член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, трябва да бъде достатъчно точна и съществена. Всъщност при липса на такова качество платецът не би бил в състояние с помощта на тази информация да идентифицира със сигурност съответната платежна трансакция. Освен това предоставянето на останалата информация, която се изисква съгласно член 47, параграф 1 от тази директива, като стойността на съответната трансакция, вальора или датата на получаване, както и, според случая, приложените такси и обменен курс, не представлява интерес за посочения платец, при положение че той не би могъл да свърже тази информация с определена платежна трансакция.

- 60 Доколкото обаче „справката, позволяваща на платеца да идентифицира платежната трансакция“, посочена в първата част от изречението на член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64, се състои от комбинация от букви и/или цифри, чийто избор отговаря главно на изисквания на информатиката, така че тази справка, ако се поддава на интегрирана и автоматизирана обработка, не позволява на съответния платец да я свърже с определена платежна трансакция, то по необходимост доставчикът на платежни услуги на съответния платец трябва да предостави на последния информацията, която е нужна, за да се отговори в пълнота на изискванията, произтичащи от член 47, параграф 1, буква а), именно в рамките на допълнителния елемент, посочен във втората част от изречението в тази разпоредба, а именно „информацията, свързана с получателя“.
- 61 В това отношение следва да се припомни, че в съответствие със съображение 27 от Директива 2007/64, начините, по които съответният доставчик на платежни услуги е длъжен да предостави необходимата информация на ползвателя на тези услуги, трябва да отчитат по-специално нуждите на последния.
- 62 Впрочем видно от съображение 46 от Директива 2007/64, именно доставчикът на платежни услуги на съответния платец е този, който предоставя платежната система, предприема мерки за обратно изискване на погрешно преведени средства и в повечето случаи решава кои посредници да използва при изпълнението на определена платежна трансакция. Този контрол, който той упражнява в хода на различните етапи от изпълнението на дадена платежна трансакция, му позволява също така да поиска от посредниците да му предоставят подходяща информация за съответния получател, по-конкретно когато, както в настоящия случай, тази платежна трансакция е осъществена посредством техническа инфраструктура, принадлежаща на такъв посредник.
- 63 По-нататък, както също е отбелязано в съображение 46 от Директива 2007/64, може да се очаква посредническата институция, обикновено „независимо“ образувание, като централна банка или клирингова къща, което прехвърля съответната сума от изпращащия на получаващия доставчик на платежни услуги, да съхранява данните, свързани със съответната сметка, и да е в състояние да ги предостави при необходимост.
- 64 Предвид всички гореизложени съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64 трябва да се тълкува в смисъл, че доставчикът на платежни услуги на платеца е длъжен да му предостави информацията, позволяваща идентифицирането на физическото или юридическото лице, което е получило платежна трансакция, с която е задължена сметката на този платец, а не само информацията, с която този доставчик разполага по отношение на тази платежна трансакция, след като е положил максимални усилия.

По съдебните разноски

- 65 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

Поради изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 47, параграф 1, буква а) от Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО

трябва да се тълкува в смисъл, че:

доставчикът на платежни услуги на платеца е длъжен да му предостави информацията, позволяваща идентифицирането на физическото или юридическото лице, което е получило платежна трансакция, с която е задължена сметката на този платец, а не само информацията, с която този доставчик разполага по отношение на тази платежна трансакция, след като е положил максимални усилия.

Подписи